

**BELLEM MOERSTRAAT
119K**

**2017I333 & 2017J96
Archeologienota
Programma van
Maatregelen**

Jonathan JACOPS

Pieter LALOO

Project:

Bellem Moerstraat 104A

Opdrachtgever:

Mevrouw Cecile Colle Hoogstraat 26 8700 Tielt

Uitvoerder:

GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bvba (GATE)

Jonathan JACOBS & PIETER LALOO

© 2017 - GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bvba

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt worden onder enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie, zonder toestemming van Ghent Archaeological Team bvba.

INHOUD

Inleiding	3
Programma van Maatregelen	4
1. Gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen	4
1.1 Volledigheid van het uitgevoerde onderzoek	4
1.2 Impactbepaling	4
1.3 Maatregelen	5
2. Programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem	7
2.1 Administratieve gegevens	7
2.2 Vraagstelling en onderzoeksdoelen	7
2.3 Onderzoeksstrategie, -methode en -technieken	7
2.1 De voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk	9
Bibliografie	10
Figurenlijst	10

Inleiding

De initiatiefnemer plant een verkaveling op het perceel 119K ter hoogte van de Moerstraat te Bellem, deel van de gemeente Aalter (provincie Oost- Vlaanderen). Aangezien de oppervlaktecriteria vastgelegd in het Onroerenderfgoeddecreet, artikel 5.4.5, overschreden worden dient een archeologienota te worden opgemaakt om aan de stedenbouwkundige verkavelingsvergunning toe te voegen. GATE werd aangesteld om deze archeologienota op te maken. Gezien een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem onwenselijk is wordt een archeologienota opgesteld op basis van een prospectie zonder ingreep in de bodem met advies naar uitgesteld vooronderzoek toe.

Onderhavige tekst behelst het 'Programma van Maatregelen' en is gebaseerd op het 'Verslag van Resultaten'. Hierin wordt geargumenteerd dat een proefsleuvenonderzoek in uitgesteld in het gehele plangebied noodzakelijk wordt geacht.

Programma van Maatregelen

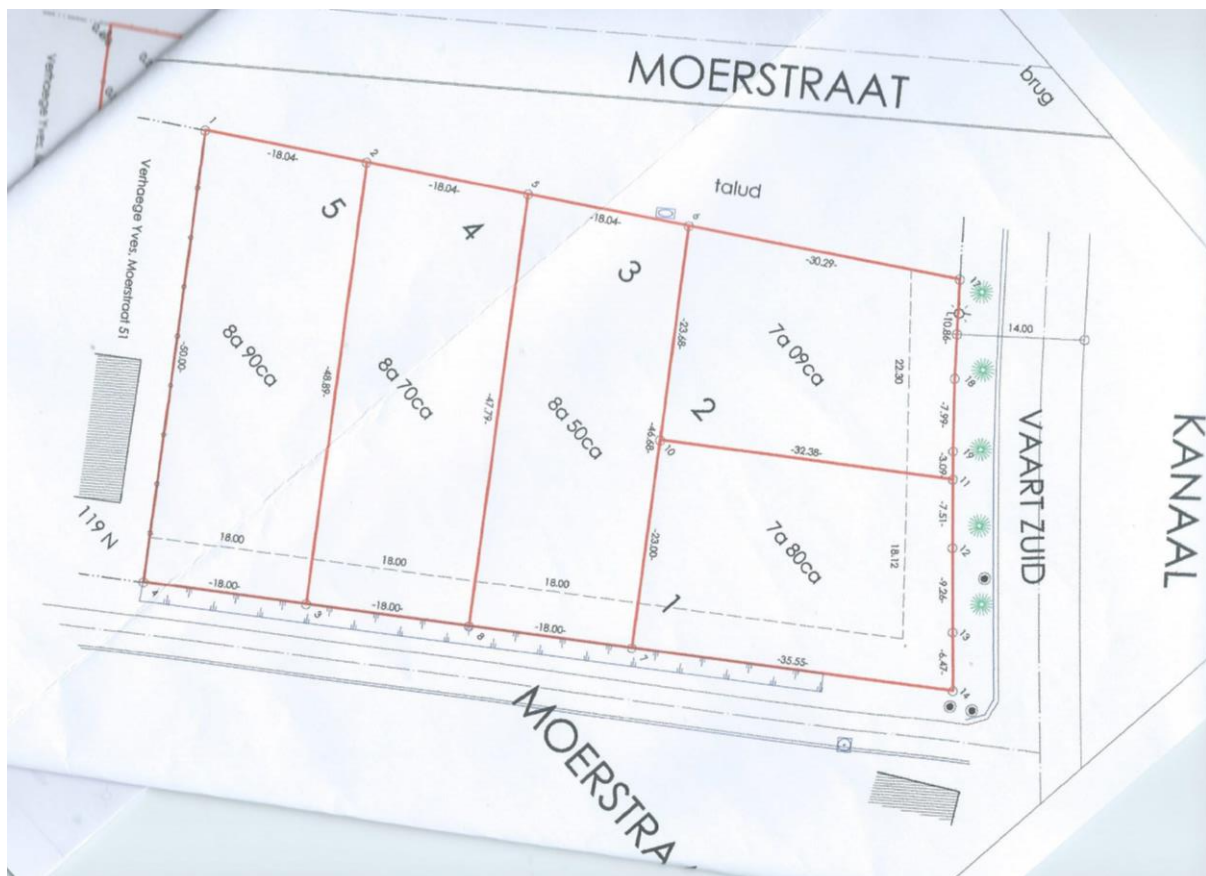
1. Gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen

1.1 Volledigheid van het uitgevoerde onderzoek

Op basis van het verslag van resultaten wordt in onderhavige tekst geargumenteed dat het onderzoeksgebied onvoldoende is onderzocht om een gefundeerd advies te geven naar het archeologisch potentieel van het gehele projectgebied toe. Aldus wordt een programma van maatregelen opgesteld voor een uitgesteld vooronderzoek zonder en met ingreep in de bodem. Dit uitgesteld onderzoek moet plaatsvinden na het aanvragen van de stedenbouwkundige vergunning en voor het uitvoeren van de geplande werkzaamheden.

1.2 Impactbepaling

Het betreft een aanvraag tot een stedenbouwkundige verkaveling, waarbij het huidige perceel 119K wordt opgedeeld in vijf loten (fig. 5). De exacte plannen van de verschillende woningen zijn op dit moment nog niet bekend. De zone waarbinnen de gebouwen kunnen ingepland worden is aangeduid op figuur 5 met een onderbroken lijn (de bouwlijn). Het betreft quasi het gehele perceel 119K met een buffer aan de oostelijke en zuidelijke zijde.

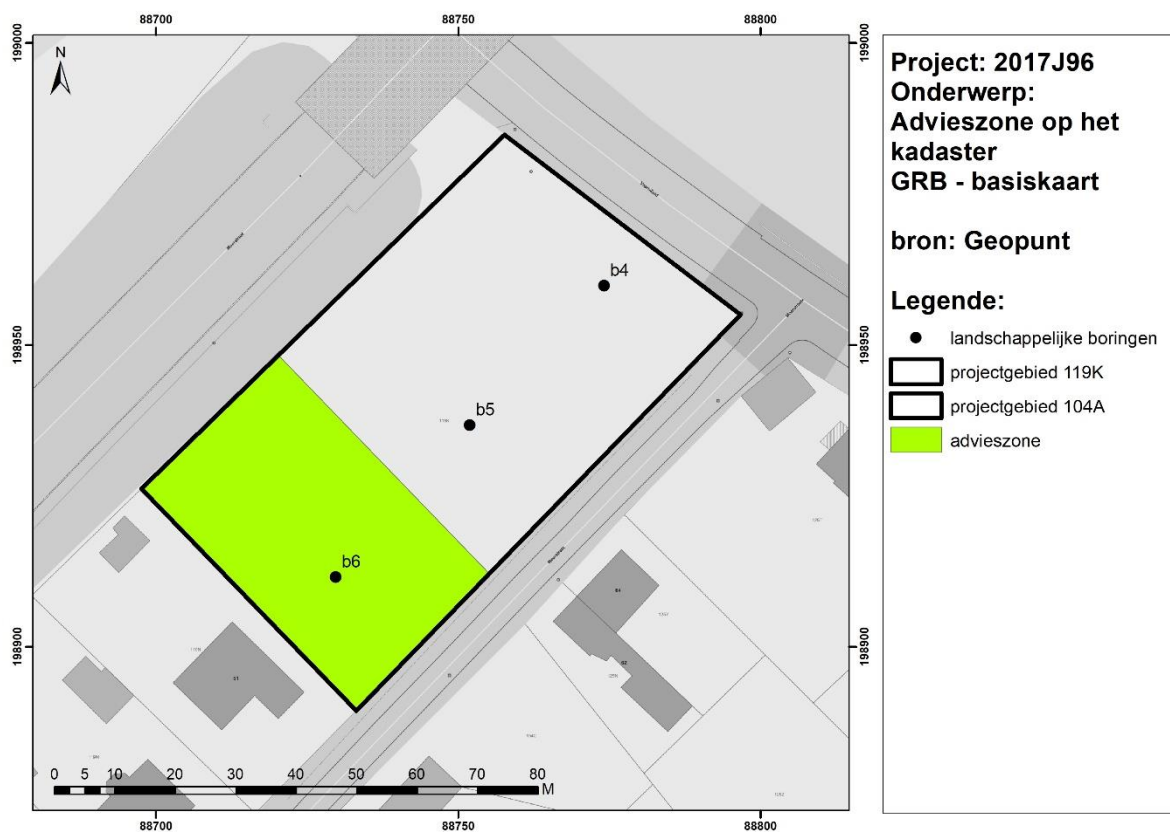

Figuur 1 Overzicht van de indeling van de verkaveling in 6 loten op het kadaster.

1.3 Maatregelen

Een bepaling van maatregelen hangt vast aan de archeologische verwachting, dewelke op twee niveaus dient te worden ingeschat. Enerzijds met betrekking tot de verwachting naar het treffen van steentijdvindplaatsen toe en anderzijds de verwachting ten aanzien van sporenvindplaatsen gaande van het neolithicum tot heden.

Algemeen dient het plangebied opgedeeld te worden in twee deelzones. Enerzijds de zone met een gedeeltelijke bewaring van het Podzolprofiel ter hoogte van B6 van het landschappelijk booronderzoek en anderzijds de centrale en oostelijke zone ter hoogte van B4 en B5 met aanwezigheid van het Postpodzolprofiel (fig. 1). **Enkel in de westelijke zone wordt verder onderzoek geadviseerd** aangezien de natuurlijke bodem hier is bewaard. Bij het Postpodzolprofiel met dikke antropogene A- horizont manifesteert de C- horizont zich pas op een diepte van 110 tot 120 cm t.o.v. het maaiveld. De volledige top van de natuurlijke bodem, inclusief bodemontwikkeling, is bijgevolg verdwenen of opgenomen in de bovenliggende antropogene horizonten.

Figuur 2 Aanduiding van de zone voor vervolgonderzoek op het kadaster.

Met betrekking tot **steentijdartefactenvindplaatsen** van jagers-verzamelaars (finaal-paleolithicum/mesolithicum) is er een laag potentieel aanwezig tot het treffen van steentijdartefactenclusters. Enkel bij B6 werden de restanten van een Podzolprofiel waargenomen. Het betreft echter een gedeeltelijke bewaring, waarbij slechts een klein deel van de B- horizont is bewaard. Dit betekent dat steentijdartefactenvindplaatsen kunnen aanwezig zijn, maar de bewaringstoestand op basis van het gevoerde onderzoek als laag dient te worden ingeschat. Bijgevolg wordt in eerste instantie **geen verder onderzoek noodzakelijk geacht** met betrekking tot steentijdartefactenvindplaatsen.

Met betrekking tot sporevindplaatsen gaande van het neolithicum tot heden is er potentieel aanwezig voor de zone waar de podzol is bewaard in het westen. Verwacht kan worden dat archeologische sporen of structuren, indien aanwezig, zich manifesteren in de top van de B-horizont of op het raakvlak tussen de B- en de C- horizont. Bijgevolg wordt een **proefsleuvenonderzoek geadviseerd de westelijke advieszone.**

2. Programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem

2.1 Administratieve gegevens

Naam en adres initiatiefnemer	Mevrouw Cecile Colle Hoogstraat 26 8700 Tielt
Locatie van het vooronderzoek (fig. 1)	Het betreft niet het totale plangebied, maar enkel de westelijke zone als aangeduid op figuur 1. De totale oppervlakte van de advieszone bedraagt 1604 m ²
Kadastrale gegevens	Aalter, 4de afdeling, sectie C: perceel 119K
Bounding box (Lambert 72):	X(min): 88692.247, Y(min): 19887.693 X(max): 88800.869, Y(max): 198987.994

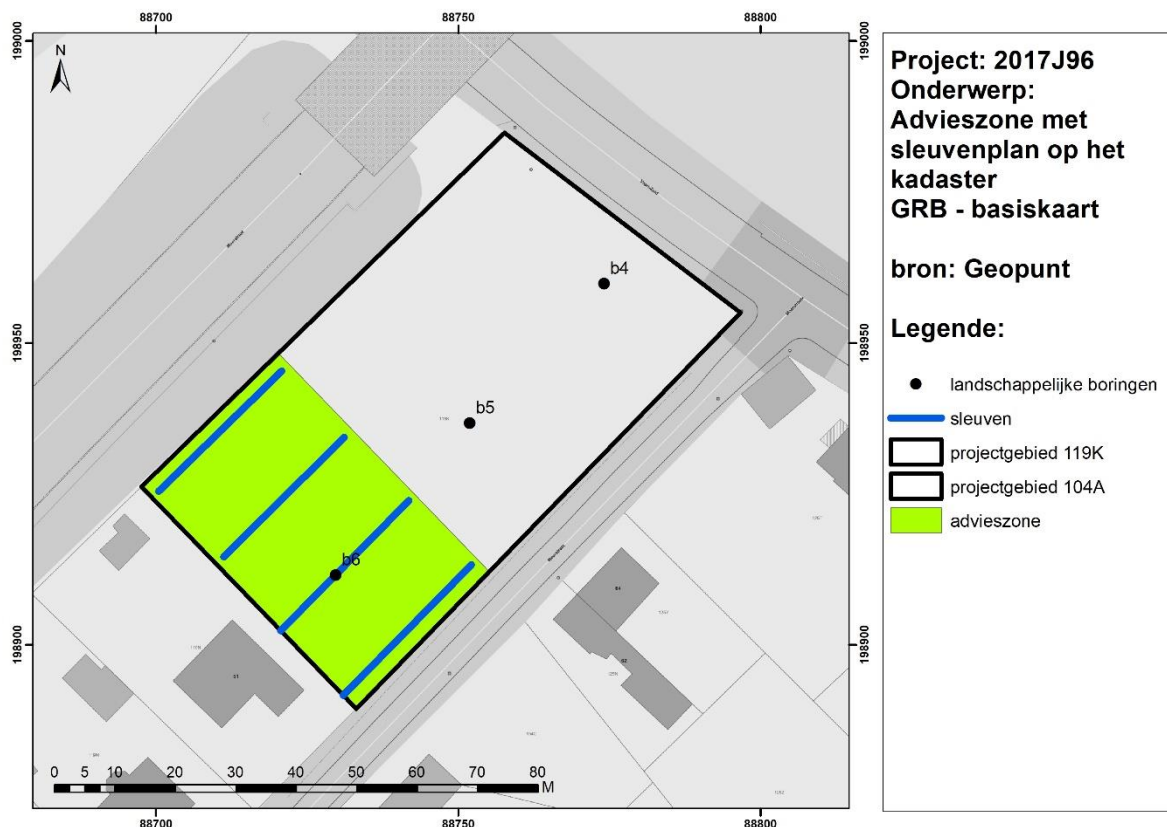
2.2 Vraagstelling en onderzoeksdoelen

Het onderzoeksdoel voor het uitgestelde vooronderzoek zonder en met ingreep in de bodem is na te gaan welk potentieel het projectgebied heeft voor de aanwezigheid en bewaring van sporenvindplaatsen. Om dit archeologisch potentieel verder te kunnen vatten, adviseren we een **archeologische prospectie met ingreep in de bodem bestaande uit een proefsleuvenonderzoek**.

Dit verder onderzoek moet in eerste instantie dus de aanwezigheid van vindplaatsen aantonen of weerleggen en anderzijds bij het aantreffen van vindplaatsen die sites verder evalueren op bewaring, datering en eventueel ook fasering en nagaan welke impact de geplande werkzaamheden hebben op die vindplaatsen.

2.3 Onderzoeksstrategie, -methode en -technieken

We adviseren een archeologisch proefsleuvenonderzoek door middel van parallel gegraven proefsleuven van elk 2 m breed (bakbreedte) en met een tussenafstand tussen die sleuven van 15 m (as op as), lokaal kunnen uitbreidingen op de proefsleuven worden uitgegraven om aangetroffen sporen of vondsten beter te evalueren. De dekking van proefsleuven en kijkvensters betreft 10 à 12,5% van de totale oppervlakte van 1604 m² (fig. 2). Deze methode is kosten-baten de meest efficiënte methode (Haneca et al., 2016, De Clercq et al. 2011) en was voor het in voege treden van het nieuwe Onroerend Erfgoeddecreet de meest gangbare manier om in rurale gebieden proefsleuvenonderzoek uit te voeren.

Figuur 3 Inplanting van de sleuven op het kadaster

Voor deze fase dient een team van archeologen ingezet te worden waarvan de veldwerkleider aantoonbare ervaring heeft met het leiden van proefsleuvenonderzoeken en/of opgravingen in lemige zandgronden (min. 5 door OE goedgekeurde rapportages). Ook een aardkundige met aantoonbare ervaring met archeobodemkundig onderzoek op lemige zandgronden (min. 3 door OE goedgekeurde rapportages) dient tijdens het onderzoek ingezet te worden voor de registratie en beschrijving van de bodemprofielen.

De inplanting van de sleuven is gebaseerd op de gekarteerde bodemopbouw. Hierbij kan de overgang van het Podzolprofiel naar het Postpodzolprofiel toe in kaart worden gebracht.

Indien, ondanks de eerder lage verwachtingen, toch steentijdartefactenclusters worden aangetroffen tijdens het proefsleuvenonderzoek. Dan moeten die zones in de sleuf eerst verder geëvalueerd worden door het voorzichtig manueel voorzichtig opschaven en 3D-registratie van de vondsten. Als deze evaluatie positief blijkt met betrekking tot de aanwezigheid van een goed bewaarde vindplaats dient alsnog overgeschakeld te worden naar een waarderend archeologisch booronderzoek.

De voornaamste onderzoeksvragen zijn in deze fase :

- Zijn er sporen of structuren aanwezig?
- Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
- In hoeverre is de bodemopbouw intact?
- Is er sprake van begraven bodems, Zo ja, welke en op welke diepte?

- Wat is de implicatie voor de bewaringstoestand van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Kan op basis van het sporenbestand binnen het projectgebied een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie?
- Zijn er indicaties voor sporen/ vondstenclusters uit de neolithische periode?
- Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettingen, ...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten?
- Komt het projectgebied in aanmerking voor een eventuele archeologische opgraving voorafgaand aan de werken? Wat is de verwachte spoordensiteit?
- Welke onderzoeksvragen en aandachtspunten kunnen geformuleerd worden na uitvoering van een prospectie met ingreep in de bodem in functie van een eventueel vervolgonderzoek?

2.1 De voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Geen afwijkingen voorzien.

Bibliografie

De Clercq W., Bats M., Laloo P., Sergeant J. & Crombé P., 2011, Beware of the known. Methodological issues in the detection of low density rural occupation in large surface archaeological landscapeassessment in Northern-Flanders (Belgium), in : BAR International Series, 2194, Oxford, Archaeopress, pp. 73 -89.

Haneca K., Debruyne S., Vanhoutte S. & Ervynck A., 2016. Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie. Onderzoeksrapport 48, Agentschap Onroerend Erfgoed, Brussel, 79p.

Figurenlijst

Figuur 1 Overzicht van de indeling van de verkaveling in 6 loten op het kadaster.	4
Figuur 2 Aanduiding van de zone voor vervolgonderzoek op het kadaster.....	5
Figuur 3 Inplanting van de sleuven op het kadaster	8